

Přímé neboli prvotní náklady je pojem, který se váže k bližší specifikaci nákladů za účelem jejich rozlišení pro budoucí hrazení.¹

Tento termín je třeba rozlišovat v následujících případech:

- 1) U prvotních nákladů je povoleno použít výjimku nebo zjednodušený postup vyplývající ze zákona o veřejných zakázkách. Výjimka se však netýká prací na obnovu území (opravy bytového fondu, komunikací, inženýrských sítí, budov a vybavení zdravotnických zařízení, ústavů soc. péče, škol a školských zařízení atd., pokud jsou majetkem obce), které je vždy nutné zadávat v souladu s podmínkami a postupy uvedenými v zákoně o veřejných zakázkách.
- 2) Pro uznání nákladů mezi prvotní náklady je podstatné, zda byl pokyn k jejich provedení vydán při nebo bezprostředně po povodni, při vyhlášení krizového stavu nebo v době jeho trvání. Doporučujeme tyto případy konzultovat s orgány příslušného kraje.
- 3) V případě krizových situací může SSHR poskytnout složkám IZS (profesionálním hasičům a policii) karty, jejichž prostřednictvím mohou čerpat PHM z pohotovostních zásob, tyto náklady jsou hrazeny SSHR. Vláda může schválit používání těchto karet i jednotkám sboru dobrovolných hasičů; poskytování/čerpání PHM probíhá cestou příslušných územních odborů HZS krajů. PHM by neměly být čerpány na čerpacích stanicích, v takovém případě není možné náklady za PHM v rámci přímých, tzv. prvotních nákladů, hradit.
- 4) Stát může při rozsáhlých povodních a značných škodách poskytnout obcím finanční pomoc k pokrytí nákladů složek IZS (vč. jednotek SDH obcí), prvotních nákladů a nezbytných opatření z rezervy státního rozpočtu.
- 5) Kraj v písemné žádosti o uvolnění finančních prostředků na řešení povodní z účelové rezervy státního rozpočtu musí zdůvodnit, na co budou finanční prostředky použity, uvést propočet finančních nákladů a výši částky, kterou po MV požaduje. Proto se kraj podle potřeby již v průběhu řešení krizové situace obrací na starosty obcí s žádostí o zaslání podkladů – tedy přehledu prvotních nákladů obce a odhadu jejich výše. Odhad se provádí z faktur, objednávek, pokynů a smluv. Jestliže je obec ještě nemá k dispozici, náklady na nezbytná opatření odhadne. Kraj může obci poskytnout finanční pomoc na pokrytí tzv. přímých nákladů za provedení povodňových záchranných a likvidačních prací a prvotních nezbytných opatření přijatých při řešení povodně a na obnovu obecního majetku.

¹ CEMPÍRKOVÁ, S. a kol. Povodeň: co dělat-- : publikace pro menší obce. Vyd. 1. Praha: Centrum pro bezpečný stát, 2013, 167 s. ISBN 978-80-905615-0-2